

Нодворнянське

АКТ

лісопатологічного обстеження лісових насаджень

Надвірнянського надлісництва

філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

27.06.2025

м. Надвірна

Івано-Франківська область

Згідно листів філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України» Надвірнянське надлісництво №12265/39.2.1.2-2025 16.06.2025 та №12574/39.2.1.2-2025 20.06.2025, згідно п.п. 3, 4, 5, 6, 27 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ №555 від 27.05.1995, у період з 23.06.2025 по 27.06.2025 комісією в складі: головного лісопатолога Державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі ДСЛП «Київлісозахист») Валентина ГОЛИКА та провідного інженера-лісопатолога ДСЛП «Київлісозахист» Олени СУСЬКОЇ, інженера охорони та захисту лісів 1 категорії філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України» Романа ШЕСТЕРНЯКА, начальника Надвірнянського надлісництва Михайла КРИВОРУЧКА, лісничого Надвірнянського лісництва Ігора ОСТАШУКА, помічника лісничого Пасічнянського лісництва Степана ОСЬОДЛА, лісничого Бухтівецького лісництва Михайла БОРДЮЖАНА, лісничого Зеленського лісництва Романа ЯРЕМЧУКА, лісничого Довбушанського лісництва Володимира ОСТАШУКА, лісничого Максимецького лісництва Олександра МИХАЙЛЮКА, лісничого Бистрицького лісництва Руслана ОСТАШУКА, лісничого Річанського лісництва Юрія ДЗЕБЧУКА, лісничого Довжинецького лісництва Ігора ПИТЛЮКА проведено лісопатологічне обстеження насаджень Надвірнянського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік.

Бухтівецьке лісництво														
39	25	2.3	(1)	1.3	10ЯЛЕ	18	0.8	1	7	8	61	3	КГ, короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	104
38	19	4.3	(1)	0.9	9ЯЛЕ1ЯЦБ	75	0.8	1А	27	28	600	3	КГ, короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	79
15	1	27.0	(1)	6.1	9БКЛ1ЯЦБ+ЯЛЕ	80	0.6	1	27	32	320	4	нектрієві ракові утворення, трутовик справжній	63
15	1	27.0	(2)	3.4	9БКЛ1ЯЦБ+ЯЛЕ	80	0.6	1	27	32	320	4	нектрієві ракові утворення, трутовик справжній	58
44	9	4.0	(5)	1.1	8БКЛ2ЯЛЕ	75	0.7	1	20	20	300	3	нектрієві ракові утворення, трутовик справжній	91
Разом ВСР:				12.8										
Максимецьке лісництво														
37	1	10.0	(1)	2.5	7ЯЛЕ2БКЛ1ЯЦБ	70	0.7	1А	27	26	460	4	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	73
25	4	3.1	(1)	0.6	9ЯЛЕ1БКЛ	70	0.85	1А	27	26	630	4	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	87
25	14	3.2	(1)	0.8	10ЯЛЕ	77	0.8	2	21	18	360	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	74
55	17	14.1	(19)	0.6	8ЯЛЕ2БКЛ+ЯЦБ	65	0.9	1	24	22	560	4	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	87
48	1	3.8	(2)	2.1	10ЯЛЕ+БП	100	0.5	3	23	32	280	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	91
49	4	1.7	(1)	0.8	10ЯЛЕ	100	0.5	1	28	40	330	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	109
11	11	22.0	(3)	1.0	10ЯЛЕ	110	0.8	2	25	24	500	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	137
11	23	25.8	(5)	1.4	8ЯЛЕ2БКЛ+ЯВ	80	0.8	1	27	26	530	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	85
47	14	11.0	(1)	1.8	7ЯЛЕ2БП1ЯВ	90	0.75	1	27	32	480	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	78
54	6	8.1	(1)	1.0	9ЯЛЕ1ЯЦБ	180	0.6	3	24	28	380	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	57
Разом ВСР:				12.6										
Зеленське лісництво														
35	20	10.5	(1)	2.0	10ЯЛЕ+БП	72	0.7	1	23	24	460	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	93
Разом ВСР:				2.0										
Бистрицьке лісництво														
10	21	3.6	(2)	2.3	8ВЛС2ЯЛЕ	60	0.6	4	15	20	120	3	променитсий трутовик	59
50	20	5.0	(1)	1.5	8ЯЛЕ2БКЛ	50	0.7	1А	22	24	400	4	КГ, короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	60
21	25	2.2	(1)	1.7	10ЯЛЕ+ЯЦБ+ВЛС	90	0.5	1	28	32	400	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	43
34	16	3.4		3.4	10ЯЛЕ	82	0.8	1	24	28	480	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	76
34	17	1.5		1.5	9ЯЛЕ1БКЛ	80	0.75	1	26	28	440	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	103

6	7	5.5	(1)	2.0	9ЯЛЕ1БКЛ	82	0.75	1	25	26	480	4	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	185
43	2	4.8	(1)	1.2	6ЯЛЕ4ВЛС	70	0.7	1	22	24	245	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	77
8	7	4.3	(1)	3.7	10ЯЛЕ	110	0.75	2	28	34	500	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	106
8	4	8.8	(1)	3.8	10ЯЛЕ	90	0.55	1	27	26	350	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	110
31	10	7.5	(1)	5.3	10ЯЛЕ+ЯЦБ+БКЛ+ЯВ	50	0.9	1А	21	24	450	4	КГ, короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	64
32	2	6.3	(1)	2.3	10ЯЛЕ+БКЛ	60	0.85	1А	24	28	520	4	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	63
8	5	5.5	(1)	3.6	10ЯЛЕ	90	0.65	1	27	32	450	3	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	108
Разом ВСП:				32.3										
Довбушанське ліництво														
28	5	3.2	(1)	2.4	8ЯЛЕ1ЯЦБ1БКЛ	72	0.75	1	24	28	480	4	короїд типограф, короїд-гравер, опеньок	91
Разом ВСП:				2.4										
Річанське лісництво														
26	14	1.0	(1)	1.0	10ЯЛЕ	52	0.8	1	20	20	410	4	вітровал, бурелом	140
47	17	8.3	(1)	0.9	9ЯЛЕ1ВЛС	50	0.8	1	19	20	340	4	вітровал, бурелом	101
41	1	3.6	(1)	1.2	10ЯЛЕ+ЯЦБ+ВЛС	55	0.75	2	18	20	320	4	вітровал, бурелом	20
30	42	5.5	(1)	0.3	8ЯЛЕ1ЯЦБ1БКЛ	40	0.75	1	16	20	275	4	вітровал, бурелом	43
Разом ВСП:				3.4										
Всього ВСП:				120.4										

При обстеженні насадження виявлено ослаблення дерев ялини європейської (*Picea abies*). У насадженнях ялини наявні маточні та личинкові ходи короїда типографа, та короїда-гравера (*Ips typographus*, *Pityogenes chalcographus*). На деревах хвоя дрібна, укорочена, блідо-зеленого кольору наявні смоляні потьoki на стовбурах дерев. Характер всихання – поодинокий та груповий. Дерев V – VI категорій стану відпрацьовані групою стовбурових шкідників з родини златок.

В насадженнях, де діють осередки кореневої губки (КГ) *Heterobasidion annosum*, спостерігається дифузний характер всихання. Характерною візуальною ознакою є наявність поодиноких, або куртинних вітровальних та дерев з помітним нахилом від вертикальної осі внаслідок ураження грибом кореневої системи та викликаючи корозійно-деструктивний тип гнилі (строкату ситову). Зовнішні ознаки ураження, де активно проходить розвиток КГ проявляються в зменшені річного приросту, хвоя втрачає блиск, набуває блідозелений відтінок, легко осипається та передчасно обпадає.

У насадженнях дуба червоного (*Quercus rubra*) виявлено ознаки поточного заселення, або відпрацювання такими вторинними шкідниками як златка дубова бронзова (*Chrysobothris affinis* F), зелена вузькотіла златка (*Agrilus viridis* L), вузькотіла златка (*Agrilus angustulus*) та дубовий заболонник (*Scolytus intricatus* Ratz), про це свідчать личинкові та маточні ходи, які помітні на поверхні деревини та під корою, завдовжки від 1 до 3 сантиметрів. Також на деревах є велика кількість льотних отворів даних шкідників. Крім того, зустрічалось ураження стовбурів несправжнім дубовим трутовиком (*Fomitiporia robusta*), що підтверджується наявністю плодових тіл дереворуйнівного гриба.

Насадження берези повислої (*Betula pendula* Roth.), вже досягли стиглого віку і мають динамічну тенденцію до зниження загальної стійкості. Характерне утворення суховерхості, що досить швидко поширюється на всю крону. Негативний вплив вікових змін у берези суттєво підсилюється ураженням бактеріальною водяною та крім того розвитком стовбурово-окоренкових гнилей, які викликані березовою губкою та несправжнім трутовиком, плодові тіла яких розташовані на висоті від 0,5 до 2,5 метрів. Ослаблені дерева заселені комплексом вторинних шкідників (березовий заболонник, березозий рогохвіст, тощо).

Дерева вільхи сірої (*Alnus incana*), що уражені в окоренковій частині стовбурів променистим трутовиком. При цьому вже виникла і розвивається біла змішана гниль деструктивного типу, яка потім переходить у волокнисту. Деревина цілком втрачає свої технічні якості, і її руйнування під дією гриба проходить досить інтенсивно, що різко знижує спроможність таких дерев перебувати у вертикальному положенні та здатність до вегетативного відновлення значно знижується.

Також при обстеженні виявлені окремі ділянки лісу, що постраждали від стихійного лиха буревію, який пройшов на початку червня поточного року. Внаслідок чого утворилася значна кількість вітровальних дерев, дерев зі зламами стовбурами, відламаними кронами, дугоподібно зігнутих дерев. Також наявні дерева з повним виверненням коріння з ґрунту, зі зламами стовбурів на висоті від 3 до 6 м, підірваною кореневою системою, з нахилом стовбура понад 30 градусів від

вертикальної осі, зламами верхівкової частини дерев. Характер пошкодження поодинокий та невеликими куртинами.

Більшість деревостанів мають ознаки ураження грибами роду опеньків (*Armillaria*), які викликають армілярні гнилі (про що свідчать наявність під корою білої плівки міцелію та ризоморф грибів).

На деревах бука лісового (*Fagus sylvatica L.*) спостерігаються плодові тіла трутовика справжнього (*Fomes fomentarius*), що викликає стовбурові гнилі. Також окремі дерева бука, уражені нектрієвими раковими утвореннями понад 1/2 периметра стовбура.

Безпосередньо у всихаючих дерев граба звичайного відбувається відшарування кори, що вказує на некрозне всихання, а також помітні ознаки заселення стовбуровими шкідниками. Прослідковується ураження дерев несправжнім трутовиком (*Phellinus igniarius*) та східчастим раком, збудник якого гриб *Neonectria galligena*.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом стовбура більше 30 градусів, тощо.

Для поліпшення лісопатологічного та санітарного стану насаджень Надвірнянського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДП «Ліси України», комісія рекомендує провести захід з поліпшення санітарного стану лісів - ВСП з інтенсивністю (окомірно) 15-185 м³/га у вищезазначених насадженнях на площі **120,4 гектарів.**

По причинах розладнання (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) в загальному по підприємству:

Стовбурові шкідники – 74,2 га; хвороби лісу – 29,5 га, вітровали буреломи – 5 га, коренева губка – 11,7 гектарів.

ВСР провести у 2025 році згідно пунктів 2, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 20, 21, 22, 23, 26, 27 Санітарних правил в лісах України та з урахуванням всіх вимог діючого лісового та екологічного законодавства.

Своєчасне і в повній мірі виконання заходів з поліпшення санітарного стану лісів буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників та підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та навколишню екологічну ситуацію в цілому.

Представники комісії:

Головний лісопатолог ДСЛП

«Київлісозахист»

Валентин ГОЛИК

Провідний інженер-лісопатолог ДСЛП

«Київлісозахист»

Олена СУСЬКА

Інженер з охорони і захисту лісів 1 категорії

Філії «Карпатський лісовий офіс»

Роман ШЕСТЕРНЯК

ДП «Ліси України»

Начальник Надвірнянського надлісництва

Михайло КРИВОРУЧКО

Лісничий Надвірнянського лісництва

Ігор ОСТАШУК

Помічник лісничого Пасічнянського лісництва

Степан ОСЬОДЛО

Лісничий Бухтівецького лісництва

Михайло БОРДЮЖАН

Лісничий Зеленського лісництва

Роман ЯРЕМЧУК

Лісничий Довбушанського лісництва

Володимир ОСТАШУК

Лісничий Максимецького лісництва

Олександр МИХАЙЛЮК

Лісничий Бистрицького лісництва

Руслан ОСТАШУК

Лісничий Річанського лісництва

Юрій ДЗЕБЧУК

Лісничий Довжинецького лісництва

Ігор ПИТЛЮК